

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Педагогічний Університет ім. Комісії Національної Освіти в Кракові
Інституту нейропсихотерапії (Відень, Австрія)
Трансільванський університет Брашова (Румунія)
Центр системно-орієнтованого консультування, лікування та психотерапії ZSB (Австрія)
Центр психічного здоров'я Тоом Паргі (Таллін, Естонія)
Коледж Санта-Фе (США)
Вільний університет Брюсселю (Бельгія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Криворізький державний педагогічний університет
Регіональне представництво Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
в Полтавській області
Головне управління Національної поліції в Полтавській області
ГУ ДСНС України у Полтавській області
Управління патрульної поліції в Полтавській області
Центр психічного здоров'я КП «Обласний заклад з надання психіатричної допомоги
Полтавської обласної ради»
Благодійна організація «Світло надії»
Гендерний центр Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРОЯВИ РЕЗИЛІЄНТНОСТІ НА РІЗНИХ РІВНЯХ СИСТЕМИ: СІМ'Я, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ

**Збірник наукових матеріалів
II Міжнародної науково-практичної конференції**

23-24 травня 2024 року

Полтава – 2024

Встановлено, що від 20% до 40% військовослужбовців потребують психологічної допомоги. Симптоми гострої травми виявляють у 60-80% захисників, які були очевидцями загибелі побратимів чи мирного населення або бачили тіла померлих. Ризик появи симптомів порушення психіки стосується більш молодих військових, віком 18-24 років, у яких виявлено симптоми депресії або які мали проблеми з алкоголем. Симптоми ПТСР розвиваються приблизно у 12-20% воєнних, які перенесли бойову травму, але не звернулися за психологічною допомогою через побоювання зневаги за прояви слабкості, боягузтва, загрозу військовій кар'єрі [6].

Посттравматичний стресовий розлад є великою загрозою для нашого суспільства не лише зараз, а і після закінчення війни, адже його прояви можуть покласти великий відбиток на нашій державі.

Список використаних джерел:

1. Зеленіна В. Посттравматичний стресовий розлад у членів родини загиблого військовослужбовця Національної гвардії України. *Основні аспекти роботи керівництва та психолога військової частини*. Scientific Collection «InterConf». 2024. №186. С. 168–175.
2. Казан Е. М., Голячук І. П. Посттравматичний стресовий розлад як загроза для поствоєнного суспільства. *Hileya: Scientific Bulletin/Gileya*. 2020. №153.
3. Молчанова К., Лупаренко С. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу, які постраждали внаслідок воєнних дій. 2024.

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З СИНДРОМОМ ДАУНА

Карук Юлія

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник: доктор філософії, доцент **Хоменко Є. Г.**

Актуальність даної теми визначається важливістю розуміння та підтримки дітей з синдромом Дауна в сучасному суспільстві. Адаптація та соціалізація є ключовими аспектами їхнього життя, оскільки вони впливають на якість та можливості їхньої соціальної інтеграції. Розгляд цієї проблематики дозволить розробити ефективніші підходи до підтримки цих дітей у процесі виховання та розвитку, забезпечуючи їм повноцінну участь у житті суспільства.

Метою дослідження є вивчення особливостей адаптації та соціалізації дітей з синдромом Дауна, зокрема в контексті їхнього навчання, спілкування та взаємодії з оточуючим середовищем. Дослідження спрямоване на виявлення факторів, що сприяють або ускладнюють процеси адаптації та соціалізації цих дітей.

Дошкільна адаптація дітей була предметом досліджень вчених, таких як: Н. Аксаріна, Н. Ватутін, Л. Голубєва, Т. Жаровцева, Р. Калінін, І. Куркін,

Т. Науменко, С. Нечай, Ж. Юзвак та інші. Т. Алексеєнко, О. Кононко визначають соціальну адаптацію дитини як показник, який відображає її здатність адекватно сприймати оточення, взаємодіяти з людьми та регулювати свою поведінку. Аспекти соціальної адаптації старших дошкільників, вказані О. Кононкою, включають усвідомлення себе як суб'єкта діяльності, бажання вступати у нові середовища, орієнтацію на соціальні норми та цінності, прагнення розширити соціальні контакти та ставлення до різних груп однолітків.

У свою чергу, дослідження проблем людей з синдромом Дауна проводили такі науковці, як С. Баклі, М. Беркетова, В. Бочелюк, Г. Ворсанова, Д. Даун, П. Жиянова, Т. Кірилейза, Р. Ковтун, Д. Лежен, А. Міненко, Г. Соколова, Р. Турпін, А. Чупріков та інші.

Г. Соколова вважає, що соціальна адаптація дітей з синдромом Дауна залежить від рівня їхньої функціональної грамотності, яка є низькою і проявляється у їхніх навичках та можливостях у досягненні соціальних та індивідуальних цілей. Ці діти виявляють найбільшу ідентифікацію з матір'ю, що свідчить про обмеженість їхніх взаємодій з іншими дорослими. Індивідуальність таких дітей характеризується завищеною оцінкою власних навичок у спілкуванні та навчанні, хоча загальний рівень їхньої успішності залишається низьким [5].

Сучасні вітчизняні дослідження вказують на позитивний вплив різноманітних методик абілітації дітей з синдромом Дауна, таких як ігрова терапія, казкотерапія, спортивні та культурно-просвітницькі заходи.

Однією з головних мет музикотерапевтичних сеансів з дітьми із синдромом Дауна є їхня інтеграція в соціальну групу, оскільки музична взаємодія допомагає розвивати різні комунікаційні навички та сприяє загальному розвитку.

В. Колосова та Й. Гурал-Пулроле [3] зазначають, що адаптація дітей з синдромом Дауна до соціального середовища – це складний і тривалий процес, в якому важливо залучити всю сім'ю та команду фахівців. Правильно організована та систематична робота з набуттям соціального досвіду для цих дітей сприятиме їхній соціалізації та інтеграції в оточення однолітків. Успішність соціальної адаптації таких дітей значною мірою залежить від того, наскільки батьки розуміють їхню ситуацію.

Соціальна адаптація дітей з синдромом Дауна – це складний і тривалий процес. До ефективних методик абілітації таких дітей належать ігрова терапія, казкотерапія, спортивні та культурно-просвітницькі заходи. Однак теоретичне дослідження особливостей адаптації дошкільників з синдромом Дауна не охоплює всі аспекти цієї проблеми. Подальше дослідження повинно фокусуватися на розробці механізмів, що сприятимуть успішній соціалізації таких дітей, що стане пріоритетним напрямом у науковій роботі.

Адаптація дітей з особливими потребами у суспільстві є одним із пріоритетних завдань сучасної системи освіти. Деякі дослідники розглядають

соціальну адаптацію як унікальну форму активності, яка полягає в пристосуванні об'єктивних та суб'єктивних особливостей особистості до нових соціальних умов. Забезпечуючи дітям безпечне середовище і адаптуючи його з урахуванням їхніх конкретних потреб, ми повинні сприяти їх участі у спільних заняттях і завданнях, стимулювати їх до ризикування та брати участь у більш складних завданнях як у навчальному процесі, так і в повсякденному житті.

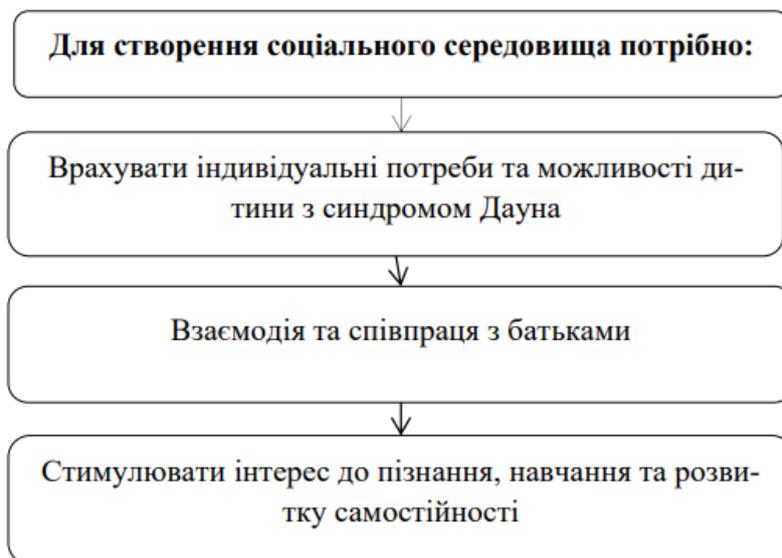

Рис. 1. Соціальне середовище дитини з синдромом Дауна

Крім того, важливо забезпечувати баланс між організованістю та різноманітністю, між можливістю працювати самостійно та у співпраці з іншими дітьми, а також вправлятися у наявних навичках та вивчати нові. Необхідно використовувати всі можливості для розвитку дітей, враховуючи особливості їхнього психічного розвитку та формувати у них навички, необхідні для самостійного функціонування у дорослому житті, щоб підвищити якість їхнього життя та життя їхніх батьків [4; с. 1].

Педагоги, практичні психологи та вчителі-дефектологи для успішного навчання та досягнення позитивних результатів у роботі з дітьми з синдромом Дауна часто використовують ігрові методики, казкотерапію, організують відвідування театрів, музеїв, галерей, а також проводять різноманітні спортивні та культурно-просвітницькі заходи, які стають ефективними засобами соціальної адаптації цих дітей у суспільство.

Серед новітніх напрямів соціальної реабілітації дітей з синдромом Дауна найпоширенішими є методи, такі як Монтессорі-терапія, пісочна терапія, пальчикова терапія та музикотерапія. Особливо важливе значення мають методики, що включають взаємодію з тваринами, зокрема з собаками. Використання каністерапії сприяє розвитку сенсорної сфери дітей з синдромом Дауна, оскільки вона передбачає проведення ігор та вправ, спрямованих на гладження і обмацування, відчуття текстури вовни, розпізнавання різниці температури тіла на різних частинах тіла собаки та спостереження за її рухами. Наявність собаки сприяє стимулюванню комунікації [2].

Синдром Дауна не є перешкодою для соціальної адаптації, але вимагає індивідуалізованого підходу та підтримки з боку родини, школи та суспільства. Ефективні методики соціальної реабілітації, такі як ігрова терапія, музикотерапія та робота з тваринами, сприяють покращенню якості життя дітей з синдромом Дауна та полегшують їх інтеграцію в оточуюче середовище. Важливо створювати умови для розвитку соціальних навичок та незалежності у дітей з синдромом Дауна, щоб забезпечити їм успішну адаптацію у суспільстві та підвищити їхню якість життя.

Список використаних джерел:

1. Алексеенко Т. Ф. Соціалізація особистості: можливості й ризики. Київ, 2007. 153 с.
2. Волкова С. С., Готалевич Є. В. Фізична реабілітація дітей 3-6 років з синдромом Дауна. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. Харків, 2009. №6. С. 2–5.
3. Колосова О. В., Гурал-Пулроле Й. Соціальна адаптація дітей з синдромом Дауна. *Молодий вчений*. 2018. № 5.2 (57.2). С. 49–53.
4. Кононко О. Л. Шкільна адаптація та психологічний вік. *Початкова школа*. 2002. № 1. С. 5–10.
5. Соколова Г. Б. Психологічний супровід школярів із синдромом Дауна : монографія. Чернівці : Букрек, 2018. С. 344.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ У КЛІНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Путій Олександра

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник: доктор філософії, доцент **Хоменко Є. Г.**

Зважаючи на військові події, які є буденними для нашої держави протягом двох років, нажалі, серед основних негативних наслідків є велика кількість поранених військовослужбовців, які перебувають на медичній реабілітації. Первинна медико-хірургічна допомога має дуже важливе значення для відновлення пораненого. За розповідями пацієнтів і членів їхніх родин, лікування в медичному закладі часто сприймалося ними як суттєвий постійний стрес-чинник. У більш складних випадках тривале перебування в лікарні додатково травмує пацієнта. В цьому ракурсі, ми звертаємо увагу на особливості роботи психолога у клінічних закладах, який повинен нормалізувати емоційний стан пацієнта та відновити його психологічне благополуччя. Клінічний психолог повинен враховувати не лише наслідки травматичної події, а й можливі стрес-чинники, які виникають через медичне та хірургічне втручання. Це потрібно для того, щоб запобігти чи звести до мінімуму негативні для психіки пацієнта наслідки та оптимізувати клінічний результат [1, с. 375].